

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 20.

SZOCIÁLIS ALAPISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 20. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

- A munka megkezdése előtt az átvett feladatlapon tüntesse fel az azonosító jelét!
- Csak a kiosztott feladatlapon dolgozhat!
- Törekedjen a dolgozat olvasható és áttekinthető formájára!
- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak egyértelmű javítás fogadható el!
- A megoldólaptól eltérő, de tartalmában azonos, egyéb helyes megoldás is elfogadható a négyszögben található ponthatáron belül, a csillaggal (*) jelölt kérdéseknél!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Egészítse ki a következő mondatokat! Írja a helyes választ a kipontozott vonalra!

Egy új viselkedési forma elsajátítása speciális gyakorlatok útján a(z)

- a) tanulás.
- b) emlékezet.
- c) figyelem.
- d) motiváció.

1	
---	--

Szavakkal, értelmi-gondolati műveletekkel való tanulás, amelynek alapja a képzettársítás, ez a(z)

- a) verbális tanulás.
- b) belátásos tanulás.
- c) exploráció.
- d) utánzás.

1	
---	--

Egyes emberek hátrányos kezelése azon az alapon, hogy azok valamely meghatározott csoport tagjai. Ez a fogalom a(z)

- a) bűnbak képzés.
- b) féltékenység.
- c) deviancia.
- d) diszkrimináció.

1	
---	--

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

2. Húzza alá a helytelen választ az alábbi állításokban!

Az álomra jellemzőek az alábbi állítások:

- a) Az egész napi aktív tevékenység hatására az agyunk is elfárad, ezért van szükség rá.
- b) Az agykérgi aktivitás csökkenése miatt következnek be.
- c) Többnyire belső vágyak indítják el.
- d) Biológiai szükségletet elégít ki.

1	
---	--

A Maslow-i szükségletpiramis szerint az önmegvalósítás szükséglete közé soroljuk a következő szükségleteket:

- a) festeni egy képet
- b) tanulni
- c) dolgozni
- d) alkalmasság

1	
---	--

A társadalompolitikai ideológiák közé soroljuk:

- a) globalizmus
- b) liberalizmus
- c) konzervativizmus
- d) szocializmus

1	
---	--

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Relációanalízissel oldja meg a következő feladatot! A megfelelő betűjelet írja a kipontozott vonalra!

- A) Az állítás és indoklás igaz, közöttük kapcsolat van.
 B) Az állítás és indoklás igaz, közöttük kapcsolat nincs.
 C) Az állítás igaz, az indoklás hamis.
 D) Az állítás hamis, az indoklás igaz.
 E) Az állítás és az indoklás is hamis.

A személyiség érzelmi fejletlensége esetén az ösztönérzelmek dominálnak, mert a szocializáció hiánya miatt a magasabb rendű érzelmek nem tudnak kialakulni.

1	
---	--

Az óvodást már igazán érdekli, hogy mi megy végbe társaiban, mert gondolkodása egocentrikus.

1	
---	--

Környezetünk szubkultúrájának megismerése nem fontos, mert az csupán egy kisebb társadalmi csoport többségtől eltérő kultúrája.

1	
---	--

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

4. Határozza meg, hogy a következő állítások igazak, vagy hamisak! Az állítások melletti négyoszögbe írjon I betűt, ha igaznak találja, H betűt, ha hamisnak!

3	
---	--

A gondolkodás olyan lelki folyamat, amely a megismerés differenciáltabb tudatépítő szintjét képezi.	
Az ember még tanulási folyamat hatására sem képes egy szemmel megbecsülni a tárgyak távolságát.	
A büntudat a deviáns viselkedést megelőző negatív élmény.	
Az időmérleg az az adatfelvételi mód, amelyben a megkérdezett személy napi tevékenységeit jegyzi fel ébredéstől elalvásig.	
A szerep valamely státuszhoz tartozó viselkedési minták, jogok és kötelezettségek együttese.	
Az emberré válás olyan szocializációs folyamat, amelyben a családi és szülői környezetnek döntő szerep jut.	

(Helyes válaszonként 0,5 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

***5. Határozza meg a növekedés és a fejlődés fogalmát! Magyarozza meg egy konkrét példa segítségével a két fogalom közti különbséget!**

4	
---	--

.....

.....

.....

.....

(Helyes fogalom meghatározásokért 1-1 pont, az adekvát példáért 2 pont adható!)

6. Határozza meg a különbséget az érzékelés és az észlelés között! Egészítse ki a táblázatot a hiányzó jellemzők beírásával!

3	
---	--

Érzékelés	Jellemzők	Észlelés
	<i>kialakulása</i>	
	<i>alapja</i>	
	<i>az információ felvétel szintje</i>	

(Helyes válaszonként 0,5 pont adható!)

***7. Magyarozza meg a következő, az éntudat fejlődésével kapcsolatos fogalom jelentését!**

2	
---	--

Anya-gyermek szimbiózis:

.....

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

***8. Soroljon fel a személyiség jellemzőiből négyet a humanisztikus személyiségelmélet szerint!**

4	
---	--

—

—

—

—

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

***9. Nevezzen meg hat olyan képességet, amelynek a csecsemőkorban szükséges kifejlődni normális fejlődés esetén!**

3	
---	--

.....

.....

(Helyes válaszonként 0,5 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

***10. Értelmezze a spontán tanulás szerepét a szocializációban! Fogalmazzon meg négy megállapítást!**

4	
---	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Helyes megállapításonként, kulcsszavanként 1-1 pont adható!)

***11. Határozza meg a fejlődést befolyásoló örökletes és környezeti tényezők szerepét, jelentőségét a gyermeki fejlődésben! Nevezzen meg legalább négy tényezőt!**

4	
---	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Helyes megállapításonként 1 pont adható!)

12. Egészítse ki a következő, szociológiával kapcsolatos állítást!

1	
---	--

..... a társadalmi strukturálódás egyik formája, amely különböző ismérvek mentén (pl. iskolázottság, beosztás, lakóhely stb.) határozza meg a társadalmi kategóriákat.

(A helyes válaszáért 1 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

***13. Magyarozza meg a társadalmi mobilitás vertikális, illetve horizontális jellegét!
Írjon egy-egy példát rájuk!**

4	
---	--

Vertikális mobilitásról beszélünk, ha:

.....

Horizontális mobilitásról beszélünk, ha:

.....

(Helyes válaszonként 2 pont adható!)

***14. Határozza meg a szegénység két formájának definícióját!**

4	
---	--

Abszolút szegénység:

.....

Relatív szegénység:

.....

(Helyes válaszonként 2 pont adható!)

15. Határozza meg az életmód összetevőit, az életmódot meghatározó tényezők példái alapján! Írja a megfelelő fogalmat a pontozott vonalra!

3	
---	--

-: iskolázottság, foglalkozás, lakóhely, normák, divat, szerepek stb.
-: érdekek, életelvek, célok, tervek stb.
-: szabadidő felhasználása, napirend, szórakozás, sport stb.

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

***16. Soroljon fel hat olyan dimenziót, amivel a társadalmi egyenlőtlenségek jellemezhetők!**

6	
---	--

.....

.....

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

***17. Soroljon fel négy csoportot, amelyek az egyén természetes szociális védőhálójának részét képezhetik!**

4	
---	--

-
-
-
-

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

***18. Magyarázza meg a tolerancia jelentőségét a társas kapcsolatok elősegítésében!
Tegyen négy megállapítást!**

4	
---	--

.....

.....

.....

.....

(Helyes megállapításonként, kulcsszavanként 1-1 pont adható!)

***19. Elemezze az alábbi fényképet, határozza meg a fényképen látható család
struktúráját, élethelyzetét!**

5	
---	--

.....

.....

.....

.....

.....

(Helyes megállapításonként 1 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

***20. Értelmezze az alábbi táblázatot! Írjon le öt alapvető megállapítást!**

5	
---	--

A Népesedés Kutató Intézet 1991-es kutatásának részét képezte egy öt országra kiterjedő (jelen táblázat kettőt emel ki, Magyarországot és Kelet-Németországot) nemzetközi összehasonlító vizsgálat, mely a **kisgyermeket nevelő családok**, szülők helyzetét kívánta feltárni. Felmérték a fiatal anyák és apák véleményét arról a kérdéstről, hogy mi az oka annak, hogy a nők **nem szívesen** maradnak ki a munkából. Az ötfokú skálán megadott válaszokat átszámították 0–100-ig terjedő skálára, amelynek **átlagértéke** látható a táblázatban.

	Magyarország		Volt Kelet-Németország	
	anyák	apák	anyák	apák
1. A gyermekek nem eléggé respektálják, ha az anya csupán háziasszony	32	32	24	25
2. Egy nőnek fontos, hogy anyagilag független legyen	46	46	54	52
3. Elég lehangoló dolog kizárólag otthon lenni	47	56	56	71
4. Anyagi okok miatt nem engedhető meg	83	86	83	77
5. Csak háziasszonynak lenni nem vonzó életcél	67	57	76	74
6. Az emberek kevesebbre becsülik azt a nőt, aki csupán háziasszony	45	38	62	61

Forrás: Pongrácz Tiborné NKI, 1991

.....

.....

.....

.....

.....

(Helyes megállapításonként 1 pont adható!)

***21. Olvassa el előbb figyelmesen a feladatokat, majd oldja meg az a), b) és c) feladatrészt!**

a) Határozzon meg egy családban élő, gyermekes nő szerepeiből négyet!

2	
---	--

Szerepek például:.....

(Helyes válaszonként 0,5 pont adható!)

b) Definiálja a szerepkonfliktus fogalmát!

3	
---	--

.....

.....

.....

.....

(Helyes kulcsfogalmanként 1-1 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Írjon le egy olyan esetet, amikor az a) pontban felsorolt női szerepek konfliktusba kerülnek egymással!

4	
---	--

.....

.....

.....

.....

.....

(Helyes megállapításonként 1 pont adható!)

***22. Nevezzen meg két-két szakembert, akik a szociális ellátás következő területein tevékenykedhetnek!**

3	
---	--

bölcsőde	—
	—
családsegítő	—
	—
idősek otthona	—
	—

(Helyes válaszonként 0,5 pont adható!)

23. Oldja meg az alábbi feladatokat!

a) Nevezze meg a történetben felismerhető társas kapcsolatot zavaró jelenséget!

„- Nagyon érdekes volt ez a mai biológia óra! – lelkesedik Timi osztálytársának, Beának.
 - Aha. – válaszol unottan Bea.
 - Anyira szeretem a medvéket! Jó lenne, ha mindig róluk tanulnánk! – lelkesedik tovább Timi. Te nem szereted őket?
 - Hááát ... - mondja egykedvűen a másik.
 - Akkor te melyik állatot szereted? – kíváncsiskodik tovább Timi.
 - Tök mindegy. – válaszolja Bea. Ezzel vége szakad a beszélgetésnek.”

A társas kapcsolatot zavaró jelenség megnevezése:

1	
---	--

(A helyes válaszáért 1 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*b) Magyarázza meg az előző példában megismert kommunikációt kísérő jelenség okait, valamint azt, hogy miért zavarja ez a jelenség a társas kapcsolatot!

3	
---	--

.....

.....

.....

.....

.....

(Helyes válaszonként 1 pont adható!)

24. Készítse el a következő leírás alapján a család genogramját!

6	
---	--

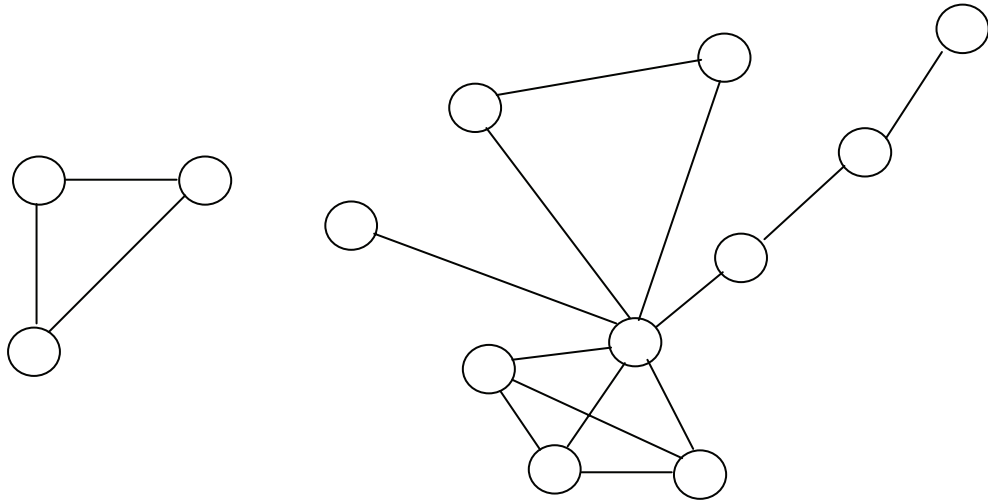
Mária és László elváltak, egy közös gyermekük van, Kati. Kati férjhez ment Istvánhoz, két lányuk született. Istvánnak két testvére van. A nővére már meghalt. Az öccse házasságban él és egy kislányuk van. Istvánnak és öccsének a szülei élnek.

(A jelek használatára 2 pont adható,
a kapcsolatok helyes használatára 2 pont adható,
az ábra átláthatóságára 2 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

***25. Értelmezze az alábbi szociogramot!**

6	
---	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Helyes megállapításonként 1 pont adható!)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
1.	3	
2.	3	
3.	3	
4.	3	
5.	4	
6.	3	
7.	2	
8.	4	
9.	3	
10.	4	
11.	4	
12.	1	
13.	4	
14.	4	
15.	3	
16.	6	
17.	4	
18.	4	
19.	5	
20.	5	
21.	9	
22.	3	
23.	4	
24.	6	
25.	6	
ÖSSZESEN	100	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma (Feladatok)	100	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: